

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.
Entered as 2nd Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
Address: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОРІТЬБА ІНТЕРЕСІВ

В середу прийшло в палату послів конгресу до дебати й голосування над давня жива дебатом законопроект Лемке й Фрейзіера, що мав рішучо поправити долю американського фермерства.

На основі цього проекту, який він став законом, уряд мав дати фермерам допомогу при сплаті фермерських моргеджів, найбільшого тягару для пересічного фермера. Мав би уряд видрукувати потрібну на це суму паперових грошей та цю суму позичити фермерам. Довги були тоді розлогі на довгий час і процент від них був би знижений. Нема сумніву, що цей проект приніс би великі користі фермерам. Здавалось би, що з нього мали би бути невдоволені хіба тільки такі підприємства, що користалися з теперішніх ненаданих умовин фермерства.

Однак як у конгресі прийшло до дебати над проектом Лемке-Фрейзіера, проти нього з'явилась опозиція з зовсім несподіваного боку. Виступили різні конгресмени, але ні один не зробив такого враження, що самий передсідник палати послів, Бернс, прочитавши палати послів листа, який йому написав уряд Американської Федерації Праці.

У цьому листі уряд союзу робітничих юній, підносить значіння проекту Лемке-Фрейзіера для робітників. Коли цей проект став законом і уряд надрукував три мільярди доларів паперовими грошми, то це мало би передовсім цей вплив, що всі гроші через це подешевіли. Подешевіння грошей значить піднесення цін товарів. Значить, всі покупці мали би платити зараз за всякий товар більше, як вони платили б до введення в життя цього закону. Робітників це теж споживачі, і як споживачі вони мусіли би платити вищі ціни.

Здавалось, що вони могли би дістати негайно вищу заплату. Якби ціна на роботу залежала від робітника так, як ціна товару залежить від купця, що продає свій товар так, як робітник продає свою роботу, то за підвищенням цін на товари пішло би підвищення цін на роботу. Як звисно, ціна на роботу робітника залежить не лише від нього, але й від роботодавця, та від різних умов громадської природи, як: організованості робітників, їх впливу в торгівлі за умовини праці, тощо. На випадок непорозуміння за заплату робітникам не лишається нічого іншого, як вийти на страйк, себто перестати зовсім робити, що очевидно рівняється повній утраті зарітку на час страйку.

Це показує ясно, чому це так діється, що заробітна заплата не піднісється ніколи так скоро, як піднісяться ціни на споживчі товари.

Це все знов показує, як з того самого закону може вийти користь одній частині населення, а рівночасно шкода для іншої частини населення, та скільки тут треба зрозуміння громадських справ, щоб знайти з тої суперечності інтересів розумний вихід.

П. Р. ЛІПША МОЛОДА, ЧИ БАГАТА? (Оповідання).

— Нестиглі яблука, квасні! Костир не дав себе взяти. — відізвав Глодяк.
— Хібаж їх не можна лишити, щоб вилежалися? Я найбільше боюся яблук червоних, або наддзобаних птахами... Страшно жарити!
Грубий Костир заупинився, вийняв хустину і став з неї стирати піт. Худорлявий Глодяк використав ту хвилину, щоб скрутити свіжу папіроску. Крутив і почував Костир.
— Багато, що, молодість на інший лад. Жінка, що має великі гроші, ніколи не буде погана.
— Бодай не буде беззуба, бо за гроші дістане ще краші, як ті, що спершу були в губі. Як своїми власними кушала, так і купленими буде далі кусати.
— Пусте, що десь колись акусь. Коби лиш муж мав що гризти. Погано, як в хаті пужда; як весь вік свій працюєш і гаруєш, щоб жінка й діти не голодували. Крім того, як ти бідний, то ніхто тебе не шанує. Бідного в громад і за вихоть ніхто не має. Хоч би я в хаті під моїм боком мав жінку багато старшу від мене; хоч би то було старе порохно, то це не велике нещастя, як та жінка багата. За це, що багата жінка стара, її муж людьми поважаний і шанований. Це для мене найважливіше.

Костир не дав себе взяти. Він далі обстоював свою думку, що жінка повинна бути молодша і що маєток не кінце є головною основою людського щастя. Він сказав:
— Багата жінка, що принесла мужеві гроші, це не була би великим нещастям. Та ляхно подумати, до чого то прийшло би, як би ти гроші якийсь способом чорт взяв. Гроші можна прогосподарити, розтратити, згубити. Були, і нема! Та норови, яких жінка набралася тоді, коли гроші були, лишаються і щораз більшають. Відувати зі старим опудалом, яке тобі заєдно ви-поминає, що ти розтратив її маєток, хоч то може й вона зробила, то був би хрест! Я вже кажу, що молода жінка ліпша!
Глодяк змркував, що Костир для своєї сестри таки не дістане і став свою думку змінювати.
— Може воно справді так, — сказав. — Що старе, чи старе. Я сам не знаю, чи стара жінка дуже мені подобалась би, коли би я, позираючи на неї, погадав собі, що вона колись була молода. Зразу прикинеш до гарного личка, а тут нараз перед тобою череп! — Отже бачите! — крикнув грубий. — Як то пізнав молоді і гарну, як щиро поділю б її, то й тоді, коли вона постаріється, миліше на неї

НА ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ВІЙСЬКОВО-ДИПЛОМАТИЧНІЙ ШАХІВНИЦІ

Недавня подорож польського прем'єра Косціялковського до угорської столиці, Будапешту, додала ще нового олію до вогню, що горить у дипломатичних європейських канцеляріях. Знов питаються зацікавлені, чого їздив голова польського уряду на Мадярщину. Французька, чехословацька й румунська преса дуже невдоволено приймають звістку, що мадярські міністри витали свого польського гостя промовама німецькою мовою і що Косціялковський відповів на привіт теж по німецьки. Німецька мова між "братанками" мадяром і поляком, замість традиційної французької, чи не свідчить це, що наближення між Польщею та Угорщиною є, "made in Germany"? Саме в дні, коли польський прем'єр був у Будапешті, група польських "патріотів" на чолі з Яном Божинським видала до польської суспільності відозву, в якій домагається розділу Чехословаччини між Польщею, Угорщиною та Німеччиною. Поляки хотіли б віддати Угорщині Закарпатську Україну, щоб мати з мадярами спільну границю. Кожний зрозуміє, що в цих обставинах чехословацьке суспільство виявляє

своє велике невдоволення спеціально супроти Польщі. Загрожена з усіх боків ворогами Чехословацька республіка не може покладатися дуже на мілітарну силу Франції, як канцеляріях. Знов питаються зацікавлені, чого їздив голова польського уряду на Мадярщину. Французька, чехословацька й румунська преса дуже невдоволено приймають звістку, що мадярські міністри витали свого польського гостя промовама німецькою мовою і що Косціялковський відповів на привіт теж по німецьки. Німецька мова між "братанками" мадяром і поляком, замість традиційної французької, чи не свідчить це, що наближення між Польщею та Угорщиною є, "made in Germany"? Саме в дні, коли польський прем'єр був у Будапешті, група польських "патріотів" на чолі з Яном Божинським видала до польської суспільності відозву, в якій домагається розділу Чехословаччини між Польщею, Угорщиною та Німеччиною. Поляки хотіли б віддати Угорщині Закарпатську Україну, щоб мати з мадярами спільну границю. Кожний зрозуміє, що в цих обставинах чехословацьке суспільство виявляє

своє військо проти СССР сама, без участі Польщі, але через польську територію. Ця територія — Виленська область, заселена білорусинами. Поляки кричали, що Німеччина порушила польську нейтральність, зробили мобілізацію свого війська, але на тому був би й кінець. Польща вимагала би одночасно, щоб Чехословаччина та Франція не мішалися до німецько-російського конфлікту.

Як до цих плянів ставиться Чехословаччина? Велика частина чеських політиків розуміє добре велику небезпеку виступити з СССР. Чехословаччина була б рада, коли б її не чіпали. Пролівати свою кров за єдину неділимую Росію чехи не дуже охочі. Уже чути такі голоси в поважній чеській пресі, що остерігають суспільство перед надіями на силу й могутність СССР. Цікавий факт: до згоди з фашистськими сусідами Чехословаччини кличе чехословацький міністр справедливості Дерер (соціаліст) і вказує на похвальний приклад союзу з СССР, що є в найліпшій згоді з фашистською Італією та фашистською Туреччиною.

М. Я.

ЯК БОЛЬШЕВИКИ ОДУРИЛИ СЕЛЯН

Большевики, прийшовши до влади, стрінулися з ворожнечою селянства до суспільного ладу, опертого на безпеку, аїній диктатурі одної класи, а іменно класи міського та взагалі фабричного пролетаріату. Ця ворожнеча селянства змогла, коли всякому стало ясно, що диктатура пролетаріату в СССР це в дійсності диктатура комуністичної партії. А в комуністичній партії, як московській ВКП так і в її експозитурах на землях поневоленних народів ніде пролетаріат — дійсне робітництво — не творить більшості. Так

за большевицькими даними у партії було:
1917 р. 56% роб. і 44 інших
1918 р. 40.1% " 59.9 "
1919 р. 31.2% " 68.8 "
1920 р. 33.2% " 66.8 "
1921 р. 29.7% " 70.3 "
1922 р. 24.4% " 75.6 "
1923 р. 24.6% " 75.4 "
1924 р. 24.4% " 75.6 "
1925 р. 24.8% " 75.2 "
1926 р. 24.8% " 75.2 "
1927 р. 36.7% " 63.3 "
Під теперішній час робітників у партії є біля 40 проц.
Як гнали селян до комуні.
Отож селянство до компартії ставилось не як до органу організованого пролетаріату — людей праці, а як до влади,

чужої інтересам працюючих, однак бажаною мати опієртя серед працюючих мас. Не даром Ленін учив своїх учнів, щоб вони старались зєднати прихильність селянина, доказуючи йому на ділі, що "комунізм ліпше всього". І дійсно, Не довго довелося очікувати на цей доказ. Доказ, що "комуна ліпше всього" перевів Сталін, створюючи пекло для однособного господарства, — обнижуючи життєву стопу селянської верстви під кінець НЕПу і за час першої п'ятилітки. В тому шеклі лишив трохи продуктивні місця для колгоспників. Отож не дивниця, що селянство так масово поперло у колективи, коли йому на голову полились податки і штрафи та літатції за несплачені податки з ринви комвлати. Колектив вправді не хоронив його від драг, але радвала з розмислом, щоб зловити селянина до колективу, давала колективним хазяйствам різні полєкші. Отже як тільки селянин побачив, що "комунізм" ліпша від індивідуальної господарки, він покинув індивідуальну господарку, щоб бодай заховатися при житті на з діда прадіда своєї — несвоїй землі. Але "масовий" перехід селянства до колективного хазяйства не відбувся внаслідок органічних суспільних процесів, які скеровували сільсько-господарську продукцію саме на рефки колективізму. Умовини, в яких народжувалась колективізація, були витворені владою. Не колективне хазяйство давало краші прибутки селянинові, але те, що влада навмисне, з агітаційних мотивів накладала менші податки та інші драчі на колхозників. І тому кожний колхозник тільки чекав на те, щоб, заробивши гроші у колективах, вийти з колективу і заснувати своє індивідуальне господарство.

Під теперішній час робітників у партії є біля 40 проц.
Як гнали селян до комуні.
Отож селянство до компартії ставилось не як до органу організованого пролетаріату — людей праці, а як до влади,

а за тим і державу до виснаження і голодової смерті селянства, але не були в силі златомати її. І большевицька влада була змушена спинити скажений наступ на село в перших роках першої п'ятилітки. Сам Сталін наказав спинити темпо колективізації. Колхозникам признано право мати по одній корові, та город в індивідуальному володінні. З часом право на індивідуальну господарку для колхозника поширено до кількох десятин, але право користуватись індивідуальною землею в колхозі не значить іще, що цєю землею може користуватись селянин, коли він виступить з колхоза.

1935. р. у липні виїшов указ, який усе землю, що її до цієї хвилі обробляли колхози, віддає на "вічне" вживання колхозам.

Прикріплені до землі.

Це значить, коли колхозник виходить з колхоза, то він виходить тільки з батіжком у руках. Але навіть права на такий вихід з колхоза колхозник не має, бо в 1933. р. виїшов указ, яким забороняється колхозникам самовільно покидати колхоз під загрозою кари до двох років примусової праці або тюрми, а по виході з тюрми позбавленні права на працю. Цей самий закон примінюють і до фабричних робітників у випадку, коли вони є змушені звільнитись з умовини праці на деяких підприємствах та фабриках перейти до інших фабрик.

Кріпацтво.

Словом, за час першої п'ятилітки большевицька влада перевела кріпацтво у повному розумінні. Завданням другої п'ятилітки є звести панщину, це значить працю на кошт робітника та селянина в державних підприємствах через певну кількість днів на рік. Постаємо тут коротко представити, як большевицька влада при допомозі колективізації закріпостила селян.

Від колгоспника до державно-го кріпака.

Колективні хазяйства не є одного типу; вони діляться на три роди: на СОЗ, сільсько-господарські артілі або владі стиві колгоспи і на комуні. Що це СОЗ? СОЗ це скорочена назва "Товариства по Спільній Обробці Землі". СОЗ визначається тим, що в ньому усуспільнено (сколективізовано) тільки найважливіші знаряди сільського господарства; переважна частина індивідуального господарства лишається в руках поодиноких господарів. СОЗ є переходною формою колективного хазяйства до сільсько-господарської артілі, яку звичайно називають колгоспом. Колгосп визначається тим, що тут усуспільнюється все добро членів колхозу за винятком хати та декільки сільсько-господарських будівель, як стодола, хлів, тощо, та для сільсько-господарських знарядів, які є потрібні до оброблення малого класу землі, що лишається колхозникам до їх приватного вжитку. Тяглова худоба, як коні і воли, усуспільнюється. А в колхозах, що повстали в тих районах, де селяни побіх хліборобства займалися скотарством чи свиноводством, усуспільнюється цілком і продуктивну худобу, а також і сільсько-господарські будівлі, потрібні до цього, як хлів, тощо. Сільсько-господарська армія є перехідним етапом до комуні. У комуні усуспільнені засоби, прожитку як і продукції усуспільнюється в цілому, з винятком хат, у яких живуть члени комуні. Хоч у деяких комунах усуспільнено і приватні житла членів, розвалено їх і побудовано один або два спільні дома для мешканців членів комуні. Комуна поки що є вже останнім ступнем сільського господарства за большевицької влади. Але большевики думають над тим, щоб врешті і комуну зліквіду-

вати. А ціле сільське господарство замінити на господарство державних фільварків-радогоспів. Бо хоч у комуні нема вже приватної власності, то всеж таки існує там бодай на папері власність колективна членів комуні. А власність колективна це ще не є власність державна. Але поки большевики не розбудували ще потрібної армії урядовців, які могли б охолити все сільське господарство як одного державного фільварку, вони мусять до часу користати ще з індивідуальних ініціативи як колгоспників так і приватних власників.

Вивласнення селянства.

Організація колгоспного хазяйства відбувається в той спосіб, що з частини маєтку селян твориться т. зв. "неділимий фонд", який є власністю держави і який може держава кожної хвилі відібрати від колхоза. З решти майна утворюється усуспільнений фонд колхоза, який є власністю колхоза, що є рабом комуні. Річ ясна, за винятком тої частини маєтку, що лишається до особистого вжитку колхозника, як хата, город, кури. Колиж селянин хоче покинути колхоз, то він може виїжджати з нього тільки з домашніми "граблями", бо городу ані хати зі собою не забере. — Отже при допомозі колхозів большевицька влада одбєрла селян з їх приватної власності на засоби виробництва і примусила працювати в колхозах, які є напівдержавними фільварками. Але нераз бувало так, що в колхозі і для когонебудь з членів колхоза було нестерпно жити, тоді він відікався своєї колективної власності і йшов в світ за очі. Щоб спинити втечу селян від їх колективної "власності", большевики заборонили покидати самовільно колхоз під загрозою суду. Тому то нам ясно, чому большевики так розпинались у своїй агітації за колхози: вони мали намір унещадливити селян, відібравши їм сільсько-господарський живий та мертвий інвентар. Колиж вони хотіли це зробити відразу, без усіх масок, вони стрінулисяб з масовими селянськими бунтами, а так потихеньки, помаленьки обгодили селянина, прикриваючись журбою за долю працюючого селянства. Крок за кроком большевицька влада береться до вивласнення колхозників уже не з приватної, але з колективної власності. І так 1933. р. відібрано колхозам сільсько-господарські машини, які є державною установою.

"Куші".

Дальше. Переводиться повязання поодиноких колективних хазяйств у куци. Куц, це об'єднання кількох колхозів одного району, так, що в районі може бути кілька куців. Куш адмініструється централізованим порядком. Це значить, він дістає накази від райспілки, до якої належить, а райспілка від окреслілки. Куц, дістаючи план засіву, розділяє його між поодинокими колгоспами. Крім того завданням куци є дбати про те, щоб у якнайкоротшому часі усуспільнити ті рештки майна селян, що ще лишилось їм в індивідуальному володінні. В цьому допомагають куцеві ще МТС (Машин. Тракт. Станції). Так отже колхоз у СССР являється вже на три чверти державним підприємством для у правки колхоза; лишилося ще право "розпреділяти" прибутки. Але висоту цих прибутків взагалі визначає держава, в той спосіб, що розділ належності за трудові може наступити аж тоді, коли колхоз вилости виконав завдання, яке на нього наложила держава. Так селянина прикріплено до землі, віддано на ласку чекі-ста, тому, бо повірив масеньким обіцянкам комуністів. — ("Наш Прапор").

К. Р.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НЕВДАЧА РОДИНИ?

На конвенції Федерації Жіночих Клубів стейту Нью-Джерсі, що відбувалася цими днями в Атлантик Ситі, президентка подібної федерації стейту Джорджія говорила про нові завдання жіночих клубів.

Говорила, що перед жіночими клубами стоїть тепер як головне питання виховання молоді. Мовляв, дім (себто родина) не може нині виховувати молоді, отже ця справа повинні зайнятися клуби жінок.

Як вона це розуміє, з промови не видно. Не видно теж, які кваліфікації мають клубові жінки, щоб зайнятися справою виховання молоді. Та вестак думка, що родина нині не може зайнятися вихованням дітей, цікава й замітна. Замітно теж, що жінки не думали проте, якби то повернути назад давні умови, коли родина виховувала дітей, але намагалися придумати зовсім нову зараду.

ПОПРАВА ГРОМАДЯНСТВА?

Який рік тому в Іст Оренджі, у стейті Нью-Джерсі, відбувся цікавий суд молоді над громадським устроєм нинішнього часу. На суді засуджено цей громадський устрій за те, що він не дбає зовсім за молодь.

Постановлено теж тоді виставити суспільність на одну річну пробу.

Цього року такі самі збори постановили зняти з суспільності догану за занедбання молоді, бо, мовляв, суспільність показала признаки поправки під цим оглядом. Рішення опертю на цьому факті, що за цей рік старше громадянство почало організувати групи для допомоги молоді.

ГОЛОВНА СПРАВА?

Минулого року молодь закидувала між іншим, що старше громадянство не дає молоді ніякої допомоги в справі вибору подружки та продовжує умовини, серед яких подружжя молодих людей є просто неможливе.

На сьогоднішніх зборах молодь виступила з заявою, що старше покоління поправилося під цим оглядом, бо за останній рік у цій частині стейту Нью-Джерсі зорганізовано бюро поради молодим людям у справах подружжя. Це бюро зпочатку буде спиратися на допомогу багатих людей, але з часом має удержуватися само власними фондами, збираними з оплат тих, що прийдуть до бюро по пораду.

І ДЬТЕ ДО СТАРОГО КРАЮ
через ПАРИЖ або ЛОНДОН

ШВИДКО й ДЕШЕВО
Вигідно й безпечно. Поспішними кораблями Ліній Кюнард Гватт Стар.

РОКОВА ЛІТНЯ ПРОГУЛКА
ДО СТАРОГО КРАЮ
Вийде на велитенським Кораблі.

BERENGARIA
52.100 тон містоті

дня 2. липня

Управителем Прогулки буде
П. КАРЛЬ ФРУТОН
Завідувач Подорожного Департаменту.

КОРАБЕЛЬНІ БІЛІТИ НА РАТИ
НА КЮНАРД ГВАТТ СТАР
ПЛЕН ВІПЛАТИ.

По інформації зголосіться або
напишіть до агентів ліній

CUNARD WHITE STAR
25 Broadway, New York, N. Y.

ВІД ЧОГО МОЛОДІ ПРОСТУПНИКИ?

З весною відбуваються преріжні конференції й конвенції. На багатьох з них тепер говориться про молодих проступників.

Як доносить „Манчестер Гардієн“, на конференції Бриттської Ради „Суспільного Здоров'я“, що відбулася в манчестерському університеті, в Англії, виступив один визначний громадський діяч з Шотландії з острогою перед експертами (знавцями) для справ молодечого проступництва. Він каже, що скільки разів йому прийшлося досліджувати причини молодечого проступництва, стільки разів він усе знайшов не моральне або подове схилення в молодій людині, але брак знання або але подану науку.

Якщо це справді так, що треба дітям тільки сказати правду, всю правду й нічого більше, як правду, то чи можливо родичам сказати її без помічі знавців? І чи не буває й таке, що це зовсім неможливе? Що робити родичам, як вони не знають справи, про яку їм приходиться сказати правду своїм дітям?

І ВОНИ ПЕРЕМІНЯЮТЬСЯ.

На відбутій у Колорадо Спрингс, у стейті Колорадо, конвенції відомої організації „Союз молодих християнських жінок“ (відомої від перших букв назви як „Вай-Доблю-Сі-Ей“) розглядали, як доносять телеграми по всій Америці, питання контролю уродин.

Певно не більше як десять літ тому на зборах цієї консервативної організації не можна було навіть словом спімнути про таку справу, як контролю уродин. Ще не так давно вона нагадувала на таку бабу в Франкових творах, що купила коня на ярмарку, а соромилася подивитися, чи це кінь чи кобила.

Цього року не лише що цю справу розглядали, але й ухвалили одностайно резолюцію, щоб організація піддержувала законодавство, яке дозволяє давати інформації про контролю уродин.

Ясно, що навіть у консервативних кругах суспільності краю наступили глибокі переміни.

ЧОМУ ЗА ІНФОРМАЦІЮ ПРО КОНТРОЛЬ УРОДИН?

Ухвалення резолюції замітне не лише тому, що її ухвалено на зборах організації, відомої зо свого консерватизму. І не лише тому, що резолюцію ухвалено одностайно, себто, що на зборах не було ні одного голосу спротиву проти резолюції.

Неменше замітним є мотив ухвалення цієї резолюції: сказано в ній, що обов'язуюча тепер заборона давати інформації про контролю уродин є злим законом, бо його не виконується й не можна виконувати.

ЩО ВАРТА НЕВИКОНАЛЬНІ ЗАКОНИ?

Що цього закону не виконується й не можна виконувати, признає кожний, що не обріхує ні себе, ні інших.

Та, не зважаючи на те, цей закон держать на кодексі карних законів. Багато людей уважає за пожиточну річ поставити в кодекс постанову, якої не можна виконати, бо, мовляв, це буде мати добрий вплив на молодь, чи кого там іншого. Багато людей уважає за корисне голосити засади, яких вони не думають-переводити в життя, яких навіть вони самі не думають держати.

Тепер організація, що займається дуже живо суспільною працею, вважає за най-

сильніший аргумент проти закону його невикональність. Мають тут два погляди на засоби законодавства.

ГАРНІ ІДЕАЛИ.

Перед 40 роками Іван Франко писав у „Життю і Слові“ критику на велику поему чеського поета Махара під наголовком „Магдалина“.

Іван Франко досить гостро скритикував цю поему за різні хиби в змалюванні людських постатей, але підносив її за сміливе малювання буржуазного громадянства, що „наскрізь, мов старе залізо, рже, прожерте фарисейством, брехнею, гіпокрізією та розпустом“.

Чи не підійшла би під це означення фарисейського громадянства суспільність, що признає як обов'язуючі такі закони чи ідеали, яких вона не думає виконувати?

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯКИМ ПОВИННО БУТИ ГЕРОЙСТВО.

Французський полковник Рейнал, герой зпід Вердену, де згинув біля пів мільона німців і французів, оповідав недавно англійському кореспондентові свої переживання під час оборони форту де Воу в 1916 році:

„Це було при кінці травня 1916 року. В березні німці оголосили були здобуття форту де Воу. Але оголошення було передчасне. Вони втрапили в інші 100,000 людей, заки взяли його, аж 7. червня. Поволі, кусок за куском вони змтали зовнішні оборонні системи й окопи. Вкінці почали бомбардувати форт, і то з такою заїстістю, яка не має рівної в історії. Сім днів пересіч не число стрілів, що ладали на

форт, було 2,000 на годину. То був „неколюний тиждень“.

„Десять тисяч німецьких воїків брали участь в атаці. Німецький принц приїхав, щоб приглядатися всьому особисто. Ми були поза окопами, пробуючи спинити масову атаку кулеметами. Трупи падаючих німців накопичувалися, але свіжі полки приходили на їх місце. Ми мали сім редут і я мав бути всього в той сам час. По всіх боках докружили були вмираючі.

„Я бачив могого асистента, другого в командуванні, капітана Табура, як він упав. Гарматна куля розірвала йому живіт і рівенько відтяла обі ноги. Я підбіг до нього“.

„Нічого, старий приятелю, сказав він, не впусти їх у форт“.

„Він потряс мою руку, поглянув на обі свої відтати ноги і замкнув очі“.

„Ввечері 2-го червня ми викинули німців з окопів. Але вночі вони збільшили бомбардування і заки наступив світанок, вдарили об форт не менше як 5,000 стрілен“.

Полковник Рейнал не згадував, що команда головних союзних кватир, як також на німецькому боці чудувалися, як під таким торнадою стали, що спадала в день і вночі на форт, могла заховатися жива людина. Година, може дві, кожної мінати очікували здачі Рейнала. Але біла хоругва не знімалася над хоробрими воїками.

„3-го червня, продовжав далі полк. Рейнал, ворог ужив усіх засобів убивчої хемії. Він підляв плинним вогнем зовнішні редуты. Ми захоувалися в середині. Підвалля і башти були наповнені терпким димом плинного вогню і тріскаючих гранат. Задуха була нестерпна. Коло полудня вони злетіли на нас з багнетами. Три години ми боролися рукопаш. Вони кричали нам: „Хоробрі французи, піддавайся!“ Та ми відповідали градом кулі. Ми повитягали кулемети на верх окопів і стріляли тутже в масу людей. Як сонце заходило, я бачив гори мертвих і ранених. Ми відбили редуты іще раз і ніч зацарила в них.

„Тієї ночі я планував відновити комунікацію з головними кватирами в Париже при допомозі почтового голуба. Вранці моя бездротна комунікація працювала. Я поінформував маршала Жофра про ситуацію у форту і спитав, чи підсилення прийдуть, хоч знав, що це неможливо.

„Тоді прийшов 4-тий червень. Масові атаки з долини. Плинний вогонь. Ворог припав важку артилерію й обстрілював форт на коротку віддачу, прямо в лице. Шість годин безперестанного бомбардування сімома сотками штук артилерії змели обсерваційну вежу і кулеметні гнізда цілком. У форту панував якийсь дивний спокій. Від початку червня ніхто не спав. Ніхто не говорив. Поживи було мало. Вода у наповнених трупами цистернах смерділа.

„Вранці 5-го червня ми зужили останню краплину води. Не мали вже цілком що їсти. Ми боролися цілий день і цілу ніч підчас найбільш переконливих обстрілів, про які я колинебудь чув. Виходи з форту позавалювали. З цілого гарнізону 200 людей живих. Наш військовий капелян відправив богослуження того ранку. Ми знали, що кінець наближається. Ніч зійшла і прийшов день 6. червня. Між нами не було ні одного нераненого. Наше убрання було в лахміттях. Я одержав відомість, що поміч є неможлива. Кільканадцять з моїх людей збожеволіли при цьому.

„День 7-го червня розпочався масовою атакою після нічного бомбардування. Я ба-

В СПРАВІ ДОПОМОГИ ПОВЕНЯМ

Обеднання одержало в останніх часах багато листів від комітетів, що потворилися в місцевостях, що потерпіли від повені, в яких дякується українському громадянству за відчуття нужди своїх ближніх і допомогу. В тих листах висказується теж признання усім тим, що відчули і зрозуміли, що ведення такої допомоги акції українцями для українців є добрим способом на сціплення української імміграції в Америці й обеднання її біля своїх рідних організацій.

Щоб та наша акція була доведена до гарного кінця, просимо всі громади і комітети докінчувати збіркову акцію, а зібрані гроші негайно висилати. Йде про те, щоб та допомогова акція не провалювалася, бо втім випадку є дійсно так, що двічі дає, хто дає зараз. Ми не можемо виратувати наших потерпілих від повені цілком з нещастя. Це не є в наших силах. Ми можемо допомогти тільки тим, що найбільш потерпіли, і то допомогти їм у перших хвилях нещастя. А це є, на нашу думку, дуже багато.

Жертви, що їх висилається через Обеднання, треба слати на таку адресу:

О B Y E D N A N Y E

P. O. Box 122, Hudson Terminal, New York, N. Y.

чив, як вони йшли тисячами. Я знав: ми були пропащі. Я чинив вістку до Жофра, повідомляючи його, що хочу піддатися, і скликав усіх людей разом.

„Все скінчене“, сказав я. „Ви виконали свою повинність... Дякую вам в імені Франції“.

„Тоді ми крикнули всі: „Хай живе Франція!“ і я вивів білу хоругву. Ми вийшли на соняшне світло. Перше повинні були на ношах ранених, а тоді вийшли самі. Кожний з моїх людей був покритий кривавими бандажми. Моя права рука висіла на куснику шкіри. Ми вийшли на парадне поземелля форту. Німці сформувалися в квадрат. Всі до одного салютували зброєю. Їхні очі горіли подивом. Я вийшов останній. Спотикався на кожному кроці. В голові товкло молотком. Думав, що впаду. Тді я побачив групу німецьких генералів і стрепенуся. Пізнав також німецького принца. Він підійшов близьенько, засалютував і доручив мені телеграму. Це була телеграма, що тільки що наспіла від Жофра. Я дивився йому прямо в очі й тоді глипнув на вістку з вежі Айфля. В ній казалося, що світ був захоплений героїзмом моїх людей. Я прочитав моїм воїкам цю вістку. „Нехай живе Франція!“ — закликали вони і знову німці віддали почесну зброєю.

„Принесли другу депешу. Вона була доручена принцові. Він дав її мені. Там була моя номінація на вищий ступінь і назначення мене членом „Почесного Легіону“. Принц перешукав форт за моєю шаблею. Не можна було знати. Я знищив усю зброю перед виходом з форту. Але він знайшов короткий саперський меч. Звернувся до мене й жертвував мені його. Я сказав: Приймаю цю, таку почесну зброю, немов би вона була офіцерським мечем“.

З англійського переклав І. Я.

Вона була доручена принцові. Він дав її мені. Там була моя номінація на вищий ступінь і назначення мене членом „Почесного Легіону“. Принц перешукав форт за моєю шаблею. Не можна було знати. Я знищив усю зброю перед виходом з форту. Але він знайшов короткий саперський меч. Звернувся до мене й жертвував мені його. Я сказав: Приймаю цю, таку почесну зброю, немов би вона була офіцерським мечем“.

З англійського переклав І. Я.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Ювілейна пригадка.

Пригадуємо трентонській українській громаді, що 30-го травня 6. р. товариство Запорозька Січ ім. Б. Хмельницького, від 245 У. Н. Союзу, буде обходити 25-літній ювілей свого існування.

Це свято повинно бути святом не лише згаданого товариства, але й цілої української громади в Трентоні.

Кожний, хто слідив за розвитком українського життя в Трентоні, знає, що 245 відділ У. Н. Союзу був заснований перший у нашій місцевості і з нього потім вийшли інші товариства та розвинули те українське життя, що його нині маємо.

Тому ціла трентонська громада повинна стриматися на вірту день з усіма іншими імпрезами і повинна допомогти

своєю присутністю звеличати це свято. На це свято прибуде головний предсідник У. Н. Союзу, Микола Мурашко, та виголосить головний реферат.

Просимо слідити в останній тиждень цього місяця за оголошенням у „Свободі“, в котрім буде подана ціла програма.

Іван Сабат, рек. секр.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БАЛТІМОР, МД.

Народня праця в нашій громаді.

В суботу, дня 9. травня, відбувся в нашій громаді відіт п. Е. Ляховича про ті події, які відбуваються нині в нашій батьківщині. У своїй півгодинній промові він розказав про терпіння українського народу під всіма займанщинами, а також про ті молоді українські генерації, що нині виростають і не хилиться покірно перед ворогами, як це їх батьки робили, тільки боряться хоробрю з ворогами залізом і кровю. Після реферату були запити, на які прелегент давав відвояючі відповіді, як також перевели збірку, що дала \$14.

На жаль, треба замітити, що в нашій громаді не всі цікавляться такими відіттами. Справді на галі було гарне число свідоміших громадян, але їх повинно би бути більше. Решта чомусь боком ходить і до громадської роботи не хоче нічим причинитися. При ту-тешньому Наротньому Домі відбувається багато різних імпрез, як відітти, концерти, листопадові свята і т. п., але більша частина наших громадян байдужа на національну працю. Подібно як колись у старому краю тяжко їх було витягнути з печі на якусь народне віче, так і тепер вони говорять „нашо нам того всього, ми свій вік вже і так пережиємо“.

Той активний гурток, що стоїть біля Народного Дому, попри внутрішні різні імпрези, старається також розголосити у нашому місті українське імя. Хор ходив зимою два рази на місяць співати на радіо. Також ходив наш хор і група наших танцюристів виконувати українські точки на одному німецькому концерті. За що здобули для себе й українського імени гарне признання. Якби так решта громадян приклала своїх рук до на родної роботи, то ми стояли би краще.

Йосиф Семенків.

ПІСТУВАННЯ РЕДАКЦІ.

М. П., Пасейк, Н. Дж. — Все, що було обговорене на нарадах, є вже поміщене в „Свободі“. Заклики належать до оголошення.

Честер, Па. — Одержано жертву \$1 на повення від п. Катерини Бобяк і \$1 на визвольну акцію від Августина Колодія.

ПОЗІР! ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР! ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим просимо всі українські товариства, братства, сестричтва, клуби і інші організації з Елізабет, Н. Дж., й околиці, щоби не улаштували пікніків, або інших забав

В СУБОТУ, ДНЯ 4. ЛІПНЯ (4TH OF JULY) 1936 РОКУ

бо на цей день

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ В ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

святкуватиме

ДЕСЯТЬЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ

СВОГО ІСНУВАННЯ З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:

Вилачавий похід вулицями міста до церкви св. Володимира на посвячення парпора. По посвяченню похід до Народного Дому і вивішення прапора на площі коло Народного Дому майором міста Елізабет, Н. Дж. В похіді й на святі гратиме відома STANDARD OIL BAND. По святі відбудеться: Бенкет, Концерт і Баль.

Всі українські організації в похіді виступлять з відзнаками, прапорами і в народних строях.

Уряд Українського Народного Дому.

ПОЗІР! ГЕМТРЕМК, МІШ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР! 25-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ

ІСНУВАННЯ ТОВ. ім. ІВАНА ФРАНКА, ВІД. 146 У. Н. СОЮЗА І ПОСВЯЧЕННЯ ТОВАРИСЬКИХ ПРАПОРІВ

відбудеться

В СУБОТУ, ДНЯ 30-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ

2240 GRAYLING STREET, НАМТРАМСК, МІШ.

в годині 3-тій пополудні.

Святочну промову виголосить гол. рек. секр. У. Н. Союзу

п. Д. ГАЛИЧИН.

По святі буде БЕНКЕТ і БАЛЬ до пізньої ночі.

Вступні бітета на Свято по 50 центів, на баль по 25 центів.

Просимо всі Товариства, членів У. Н. Союзу, наших Симпатиків і цілу українську Громаду Гемтремк, Дітройт і околиці прийти на наш Ювілей.

Ювілейний Комітет.

УВАГА! НЬО ЙОРК, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СТАРАННЯМ ВІДДІЛУ 204 УКР. НАРОД. СОЮЗА

відбудеться

ПЕРШІЙ ВЕСНЯНИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 16-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ

В VOLKS LYCEUM HALL,

218-220 EAST 2nd STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок в годині 7-мії ввечір. — Вступ 40 центів.

До участі в тім балі запрошуємо всіх Громадян з Нью Йорку і околиці. За добру забаву ручити

з 112,14

Уряд 204 Відділу У. Н. С.

ДО КРАЮ

ГРОШІ

ПЕРЕСИЛАЄМО В ДОЛЯХ І ТЕЛЕГРАФІЧНО ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВІТА. СКОРО І ДЕШЕВО.

- Продаємо шифарти на всі лінії до краю і з краю до Америки.
- Полагоджуємо всі краєві справи дешево і після прав краєвих.
- Продаємо і вимінюємо домні і фарми і полагоджуємо всі тутешні справи реальностей.
- В кожній справі просимо кожного Українця в Америці удавати в повніших справах до свого українського бюро котрого властивістю від 20 літ є Антін Пашук. Адреса така:

ANTHONY D. PASHUK
322 N. 8th Street Philadelphia, Pa.

Китайські мудрощі.

Люди старіються — але їх дурнота є вічно молоді.

Жінки тим більше зідливі, чим менше вже мають зубів.

Мудрий говорить, що зробив, — дурний, що думає зробити.

Енергійний знає, чого він хоче — впертий знає тільки, чого не хоче.

КЕНДЖІ ДОІГАРА.

„Японський Лоренс“ і його мандрівка. — Тайна східної Азії.

У зв'язку з подіями в Японії та Китаю закордонні часописи принесли опис „японського Лоренса“. Цей загадочний чоловік вічно є в подорожі між китайською давньою столицею Пекіном, потім Тієнціном і Манджурією або її осередками. „Японський Лоренс“ дуже енергійний та завзятий. Має дуже яскравий погляд на японську азіатсько-континентальну політику.

Самособою, що при цьому мусів натрапляти не лише на спротив китайських політиків, які хотіли вдержати незалежність великої китайської республіки, а також і тих японців, які не погоджувалися на авантюри на азіатському суходолі, або вдоволяються бодай до якогось часу тим, що досі Японія завоювала.

Коли в якій країні починається політичне кипіння або великий переворот, тоді звичайно з'являється за кулісами або й отверто на політичний арені людина, яка для своєї держави приготувала терен.

В Арабії був це англійський полковник Лоренс, в Європі свого часу подібну роль відіграв французький державник Фуше (1759—1820), (те-

пер м. і Троцький Лев), до Китаю росіяни тому десять літ вислали були спритного емісара Бородіна.

Найновіший „японський Лоренс“ зветься Кенджі Доігара. Військовий ступінь його: генерал, а рівночасно він шеф „закордонної місії“ при японській військовій раді в Квантуні в Манджурії.

Кенджі Доігара це японський старшина старої дати. Тихий і непоказний, він може й у тишині випрацювати свої плани й узагалі не мусить появлятися прилюдно. Хто вперше побачить Доігару, здивується. Він ні трохи не подобає на старшину; навпаки, робить враження першорядного інтриганта. На перший погляд виглядає на великого торговця або банкира, що однаково добре почувається в готелі в Парижі, в Токіо чи Буенос-Айрісі. В подорожі Доігара все зодягнений по цивільному, а лише як іде до генерального штабу в Гінькіні, тоді є в однострою.

Кажуть, що тому десять літ, генерал Доігара, як дорадник старого китайського маршала Чань-Цо-Ліна кермував справами в хосен Японії. Він теж привіз і теперішнього манджурського цесаря Пу-І до Тієнціна, щоби посадити його на престол у Гінькіні. Він умів підкупити всіх монгольських князів різними дарунками, як скорострілами, літаками та муніцією. Доігара при одній нагоді сказав, що китайці в свій час зрозуміють, що японці працюють для добра китайців! Коли це станеться, тоді вже весь Китай буде „співпрацювати“ з Японією...

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮАРК, Н. Дж. Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 14, повідомляє: збори, що місячні збори відбулися 18 травня, під ч. 229 Спрінгфілд Еве. в Східній Галі. Просимо всіх членів прийти на збори точно в годині 8-ми вечір. — М. Петрашек, секретар.

ПОДЯКА.

Складаємо сердечну подяку головному уряднику У. Н. Союзу за шкоре і повне виплатлення посмертного \$400 по бл. донечці Олені Верхолюк, членці молодечого Союзу, відділ 64 в Петерсон, Н. Дж. Дякуємо тов. ім. Тагаса Шевченка і всім, що піддали їй останню прислугу.

Іван і Петрина Верхолюк.

В НЕДІЛЮ,
24
ТРАВНЯ 1936

(SUNDAY
MAY 24, 1936)

ВЕЛИКИЙ МАЙОВИЙ ПІКНІК

В BELVEDERE PARK, NORTH BEACH, L. I., N. Y.
ПОЧАТОК в годині 10-тий рано. ВСТУП 50 центів.

Шановні Громадяни! Приходьте громадні і знайомих кличте для екріплення сили і духа. Особливо в маєвмі часі, коли цвіті, листя і трава в повноті сили і краси, на які приємно глянути, а притім гарно забавимося до пізньої ночі! Українська музика пана Сербинського вдовольнить всіх учасників. Смачні і свіжі перекуски та напийки, просимо замовляти тільки в нас, де відповідно буде прибрано бара і столи в самих парку, бо дохід з того йде на розвій школи. Просимо громадянство о шире шкільний комітет.

ДО РІДНОГО КРАЮ

ПРОДАЖА ШИФКАРТ — ПЕРЕСИЛКА ГРОШЕІ ДОЛЛАРАМИ — ВИШУКУВАННЯ ДІЯ ПРИЗІДУ ДО АМЕРИКИ АБО КАЗИ КОРАБЛІ. — ПОЛОГОДЖУВАННЯ СПРАВ СТАРОКРАЄВИХ І ІМІГРАЦІЙНИХ. — ВИПОВНЕННЯ РІЗНОРОДНИХ ЗАКАЗІВ — АСЕКУРАЦІЯ ДОМІВ І Т. П. — Інформації і поради ДАРОМ. Голосіться особисто або листово до: НАЙБІЛЬШОГО УКРАЇНСЬКОГО ШИФКАРТОВОГО БЮРО E. S. WITKOWSKY, 130 EAST 7th ST., corner Ave A, NEW YORK, N. Y.

В ГОСТИННИЦІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

217-219 ІСТ 6-та ВУЛИЦЯ В МІСТІ НЮ ЙОРКУ, МОЖЕТЕ ГАРНО ЗАБАВИТИСЬ при кожній нагоді Вашої у нас приязності. ВЛАСНИКИ ГОСТИННИЦІ, Деніс Гула й Ілія Гузар, РАДО ВИТАЮТЬ СВОІХ ГОСТЕЙ. 131

ШИФКАРТИ

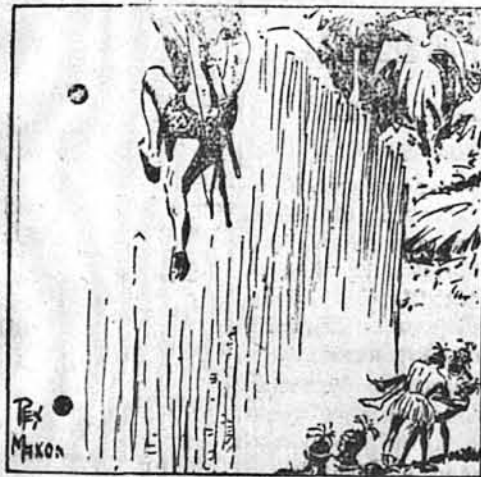
на найбільшій та найкоротшій кораблі на всі прогалини і то до всіх країв. Воготовляємо всі документи, потрібні до подорожі — паспорт, візи, дермита, афісевичі, петичі, і тому наші пасажери не мають клопотів в дорозі. ДОЛЯРИ ПОСИЛАМО ДО ВСІХ КРАЇВ ПОСПІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплачуємо на останній почті під повною гарантією ПОМАГАЄМО НЕЛЕГАЛЬНИМ ЛЕГАЛІЗАЦІЯМ ВІДПОВІДНО ДО НОВИХ ЗАКОНІВ. ПОЛОГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ Відповідно до теперішніх обов'язкових законів в краї. Контракти, доновласти, акти даровизни, довідки скрипти і всі інші документи. ПРОДАЄМО ДОМИ ТА РІВНИ БІЗНЕСИ ПО ДУЖЕ ПРИСТУПНИХ ЦІНАХ. Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІАЛЬНОГО БЮРО по совісній пораді та ретельній обслузі. S. KOWBASNIUK 277 E. 10th STREET, (між 1-ю і 2-ю) ЕВЕНЮ А, NEW YORK, N. Y.

ДАЛЕКО МЕНШЕ.

Це щира правда, що наша услуга коштує далеко менше, ніж пересічна людина встані заплатити. Це річ природна, що хто бажав якотісь спеціальної услуги, той надіється спеціальних коштів за ту услугу.

Але кожда родина може домогтися від нас услуг, і не платити ніяких спеціальних коштів. Наші услуги є мінімальні і встані задовольнити всім людським домаганням.

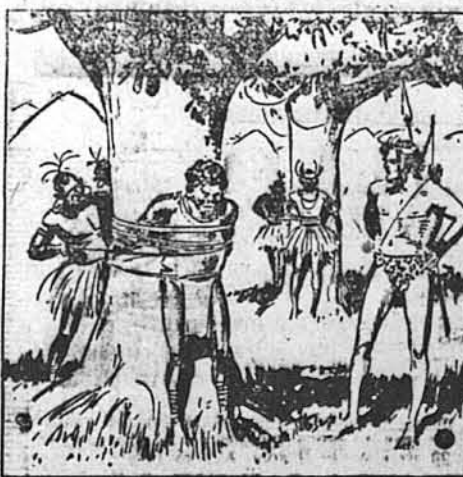
STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS 7 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne Phone: Bergen 4-5940 Bayonne 3-0540

Одним тигровим скоком Тарзан дістався на верх барикад. Однак вазіри, які не виростали серед маля, як Тарзан, почали видиратися в такий спосіб, як їх колись учили: вони уставлялися по двох, хапалися за руки, й третього, що вскакував їм на злучені рамена, вони з цілої сили підкидали вгору.

Ось так Пан Нетрів і його відважні воїни в одній хвилині злетіли на людодів, що тремтіли зі страху і не ставили ніякого опору. Коли чари їх жерця не помогли нічого, то що допоможе їм зброя? — думали вони. Тарзан накинувся на їх ватажка, „Ти наїхав на мій край і за те мусиш бути покараний“.

Для ватажка людодів Галя Галя і його помічника Інтама Тарзан, придумав більші муки, ніж лише тілесні кари. Він приказав прив'язати їх до дерева і понизити їх в очах власного народу. Колиб однак Тарзан був знав, як це понижання але відібється набудуче, він може був б заощадив їм цієї неслави.

„Хай проклятий буде Тарзан враз з усіма людьми!“ — бурмотів під носом чародії Інтамо. А на устах Галя Галя також застигали зловіщі слова: Тарзан заплатить за це своїм тілом і кров'ю. Я осягну свою пімсту“. Він цілий тремтів, а його тіло корчилося від зазнаних нару.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

КАЛІНУ АНТОНА, що живе ма- буту у Нью-Йорку, просить його брат д-р Володимир Каліна (Lwow, Russia 18, East Galicia, Poland) по- лати йому свою точну адресу. Важ- на справа. 112-5

НА ПРОДАЖ 6-ФАМІЛІЙНИЙ ДЕРЕВЛЯНИЙ ДІМ в дуже добрім стані, 216 Halladay St. Ціна \$6,250. Голосіться до: JOHN BISHKO, 216 Halladay St., Jersey City, N. J.

З ПРИЧИНИН переходу в інший бізнес продается бутика і грое- рия в добрім місцевості і на свіжій воздузі. Бізнес вироблений, нема конкурентів. Тижневого торгу \$450. Голосіться в офісі 112-4

АЛЕКСАНДРОВА, 209 E. 4th Street, New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРІЯ І ДЕЛІ- КАТЕСЕН, добре вироблений інтерес в українській ділянці. Продам де- шеві з причини браку помочи. Го- лосіться до: 112-15

Dr. M. SMITH перенісся на

46 E. 7th STREET, NEW YORK між 2-ю і 3-ю Евено, близько церкви св. Юра Phone: Drydock 4-2486 Урядові години від 12 до 2-го і від 6-го до 8-гої вечір.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ Урядові години: Від 1—3 пополудні і від 6—8 вечір. В неділі згідно з умовою. 718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J. (near Springfield Avenue) Tel. Essex 3-4468.

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рано від 10 до 12, вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ЧОЛОВІЧИ І ЖІНОЧИ НЕДОМАГАННЯ

ЛІКУЮ МОДЕРНИМИ МЕТОДАМИ. ВДОВОЛЯЮЧИ І ШВИДКИ ВИСЛІДИ. Продається д-ра Зінса в лікуванні крові, шкіри і нервових недуг, катару й хронічних боляків, нерві і загального ослаблення, шугункових і шугункових недуг, гемороїдів і інших викривлень, що справляють біль та негодність, люмбаго, сін- тики, невралгії, запалення нерві (нюралгії) і хронічних ревматичних станів, носа, горла, легенів, відділю- ах недуг, печінок забурень і ін- ших чоловічих і жіночих недуг, а ко- ли маєте якінебудь недомогання, що їх не розумієте, порадьтеся довір- чо мені: я вам все вясню.

Мої ціни умірковані. Екзамінація крові, лабораторні до- сліди, промінь X (екс), сироватка і априкувальні шеплення.

DR. L. ZINS Поверх 25-літня практика. 110 East 16 ST. N. Y. (між 4-тою Евеною і Іпріш Плейс) ГОДИНИ: від 9 рано до 8 вечір. В неділі від 9 рано до 3 пополудні. ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХА- ПІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

НА ПРОДАЖ ФАРМА І ГОСПОДАРСТВО В КРАЮ.

Фарма 42 акри, близько Нью-Йорку, з домою в 12 кімнат і 5 інших будинок, великий сад, ріка, худоба, коні, багато курей, все знаряддя, господарська машина і автомобіль. Власник не може заплатити домі, продается дешевше як сам дім і будинки вартують. Господарство в Галічці, перемі- шаний повіт, 20 моргів поля, все прикупі і в гарнім положенні, близько залізничі, мурована хата і бу- дини, вода перед хатою, сад, пш- ка пш, худоба, коні, обієние поле. Власник вдова слабого здоров'я і з малими дітьми, продается на логі- чних усялях. DUCHN, 84 E. 7th St., New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ ФАРМА.

200-АКРОВА МОЛОЧНА ФАРМА добра земля, дім на 10 кімнат, 2 барни, близько міста. Продають цю фарму двоє стареньких людей. Ціна \$4,500, вплата готівкою \$1,000. Голосіться до: 114-23

Mrs. STEVE FEDUS, R. F. D. 3, Colchester, Conn.

ОГЛЯНЬТЕ ТІ НАГОДИ КУПНА ФАРМ, котрі мусять бути спро- дані з ріжних родинних важких причин.

40-АКРОВА курча і ЯРИНОВА ФАРМА, близько Смеріна, Н. Дж. Ціна \$1,500, вплата готівкою \$1,000. 10-АКРОВА (БІЗНЕС) курча ФАРМА на дуже рухливій Галічці, гар- ним дім на 7 кімнат, містове узи- ння, гарні забудування, ла огородна, Хто скоро згодиться може набуту за \$3,800, вплата го- тівкою \$1,800. Це є ціна повною вартості.

72-АКРОВА гарна фарма у Флемін- гтоні, Н. Дж. Мусить бути продана за ціну морска \$4,500. Це лише частина вартості.

130-АКРОВА молочна фарма, чор- нозем, дім і забудування, машинери, 20 ділянок корів, 2 коні, Ця фарма була в одній родині більше як 100 років. Ціна \$6,000, вплата готівкою \$2,000.

МАЮ кілька менших фарм до-спри- яння, коло Нью-Бронксі, Інгіштана, Смеріна, Н. Дж., дуже дешево. Маю кілька великих фарм з „стакон“ без „стакон“, майже за безцінь. Маю теж кілька газодіючих станів, котрі роблять добрий інтерес, а які мусять бути продані з ріжних родинних ва- жких причин. Голосіться до: 112-14

TONNELLE FARM AGENCY, 151 Tonnelle Avenue, Jersey City, N. J.

Бюро отворе від 8-гої рано до 9-тої вечір. В неділі до 2-гої помочі.

БОЛІ НІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, на- бряклі жили, болячі ноги, флебі- тис (запалення жил), напухлі або болячі коліна чи кісточки і рев- матичні ноги успішно лікуюмо но- вими європейськими методами без операції.

Офісні години: щоденно від 2 до 6, в понеділки і четверги від 2 до 8.

ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

DR. BENLA ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ 28 W. 89 St., New York City.

СТАРОКРАЄВІ ОЛІЙ

24-літня практика в старім краю виробу олію. Так- само тут в Америці виробляють олію з конопольного насіння. Хтоб з при- ятелів наших пригадав собі Старий Край смаком олію, хай замовить собі смачного і здорового олію. Ці- на 1/2 кварти 80 ц., кварта \$1.50. Макух фунт 3 ц. Замовлення з грішми посилайте до: WILLIAM MUSAWKA, R. D. 2, Phoenixville, Pa.

Нестриваність Переможена

—Тепер Ість Щонебудь

Пан Дж. К., Монітред, Канада, пише, що він дуже багато скористав з ук- раїнської НУГА-ТОН. Має багато бо- лів і не має більше жодяких бо- лів. Тепер може їсти щонебудь без яких на- слідків. Це не є плачевне свідчення, але він прислав його сам добровільно. Багато дру- гих показують про подібні наслідки. НУГА-ТОН уживається літати як поміч- ніст трамента. Є то ретельно акари- міст медичини, які збільшують активність організму травлення. Крім вади апетит є бі- лими, що коли нас слово нестриваність —спробуйте НУГА-ТОН. Відчуєте користь з кількох днів. Ми знаємо, що ви будете прикупати його щоденно. Одностичне ліче- ння за Оліго Дозу. Продають його всі ап- тикери з гарантією звернення грошей, колиб ви не були задоволені. Не приймайте цього нічого в заміну. На замір беріть —УГА-СОЛ — Ісакіліне Средство на розвільнення. 50ц.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОНХ, БРОКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.

СВІЙ ДО СВОГО!

Одиникий український погребні в околиці Перт Амбой і Картерс Н. Дж.

SAMUEL P. KANAI, 433 STATE ST., cor. WASHINGTON PERKIN AMBOY, N. J. Телефон: P. A. 4-4646. Чесна обслуга. — Умірковані ціни